

ข้อควรทราบก่อนใช้วัคซีน

ข้อควรทราบและควรปฏิบัติ

1. ทำวัคซีนให้แก่สัตว์ที่มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง และไม่โรคเท่านั้น
2. ศึกษารายละเอียด การเก็บรักษาและการทำวัคซีน ตามคำแนะนำเฉพาะของวัคซีนแต่ละชนิด เพื่อให้วัคซีนมีประสิทธิภาพสูงสุด
3. ให้ใช้วัคซีนตามคำแนะนำของสัตวแพทย์เท่านั้นในกรณีเกิดโรคระบาดในท้องถิ่นหรือใกล้เคียง
4. ต้องให้วัคซีนซ้ำเมื่อหมดระยะความคุ้มโรคของวัคซีนแต่ละชนิด
5. ห้ามนำวัคซีนที่เสื่อมสภาพ หมดอายุ มีการปนเปื้อน หรือสีของวัคซีนเปลี่ยนมาใช้
6. การใช้วัคซีนในแม่พันธุ์ สามารถถ่ายทอดภูมิคุ้มกันให้ลูกได้ในระยะแรกเกิด
7. ต้องทราบว่าวัคซีนใช้ป้องกันก่อนเกิดโรค มิใช่ยาที่รักษาเมื่อเป็นโรคแล้ว การป้องกันโรคจึงต้องมีการจัดการฟาร์มที่ดีด้วย

รูปแบบของวัคซีน

วัคซีนที่กรมปศุสัตว์ผลิตสำหรับป้องกันโรคต่างๆ มี 2 รูปแบบ คือ

1. วัคซีนบรรจุขวดแบบน้ำหรือน้ำมันพร้อมฉีด วัคซีนแบบนี้ก่อนใช้ให้เขย่าขวดจนวัคซีนผสมเป็นเนื้อเดียวกัน แล้วใช้เข็มฉีดยาดูดออกมาใช้ได้
2. วัคซีนทำแห้ง วัคซีนแบบนี้จะมี 2 ส่วน คือตัววัคซีนลักษณะแห้งอยู่ในขวดสุญญากาศ และขวดน้ำยาละลายแยกต่างหาก เมื่อจะใช้ต้องนำ

การปฏิบัติก่อนใช้วัคซีน

1. ต้มเข็มและกระบอกฉีดยาในน้ำสะอาดให้เดือดนาน 15 นาที แล้วคอยให้เย็น ห้ามแช่ในน้ำยาฆ่าเชื้อโรค หรือใช้เข็มและกระบอกฉีดยาพลาสติก
2. ก่อนใช้ต้องเขย่าให้เข้ากันดีทั้งวัคซีนชนิดน้ำหรือน้ำมัน และวัคซีนทำแห้งที่ต้องละลายด้วยน้ำยาละลาย
3. ควรนำขวดวัคซีนชนิดน้ำมันออกจากตู้เย็นก่อนใช้ประมาณครึ่งชั่วโมงเพื่อฉีดได้ง่ายขึ้น
4. ใช้สำลีชุบแอลกอฮอล์ เช็ดจุกยางและคอขวดวัคซีนและขวดน้ำยาละลายก่อนแทงเข็มเพื่อทำความสะอาดและฆ่าเชื้อจุลินทรีย์

การปฏิบัติหลังใช้วัคซีน

1. หลังจากใช้วัคซีนแล้ว นำเข็มและกระบอกฉีดยาไปต้มฆ่าเชื้อ ส่วนขวดบรรจุวัคซีนที่ใช้แล้วให้เปิดจุกแล้วนำไปต้ม หรือเผา หรือแช่น้ำยาฆ่าเชื้อ
2. สัตว์บางตัวอาจเกิดการแพ้วัคซีนหลังฉีดวัคซีน จึงควรรอสังเกตอาการประมาณ 1 ชั่วโมง ภายหลังฉีดวัคซีนแล้ว ถ้ามีอาการแพ้ให้รักษาตัว
3. ล้างมือให้สะอาดภายหลังจากทำวัคซีน

ข้อควรระวังที่สำคัญ

1. อย่าให้วัคซีนถูกความร้อนและแสงแดด
2. วัคซีนทำแห้งที่ต้องผสมกับน้ำยาละลาย เมื่อผสมแล้วต้องใช้ให้หมดภายใน 2 ชั่วโมงและแช่เย็นตลอดเวลา
3. ห้ามใช้วัคซีนชนิดน้ำมันที่มี การแยกชั้นน้ำวัคซีนที่ก้นขวด

ควรรระวังเรื่องความสะอาดของอุปกรณ์